

שוש אשיש בהוי' תגל נפשי באלוקי- ראש השנה סוכות
כי הלבשני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני- תורה, מצות, צדקה
כחתן יכחן פאר ונכלה תעדה כלי- יחוד קוב"ה וננסת ישראל

בס"ד. ש"פ נצוי, כ"ה אלוף ה'חשמ"ג. הנחת הת' בלתי מוגה

שוש אשיש בהוי' תגל נפשי באלקי, כי ה'בישני בגדי ישע, מעיל
צדקה יעטני, כחתן יכחן פאר, וככלה תעדה כלי'1, ומבואר
בזה, בלקו"ח³, ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"כ, בכל דור
ודור, כל נשיא בסגנונו, דענין שוש אשיש הוא מלשון שמחה, וכן גם
תגל הוא מלשון שמחה. וכידוע, שגילה היא א' מעשר לשונות של
שמחה⁴, (גילה לינה דיצה וחודה וכו'), אך ההפך ביניהם הוא
לשמחה סתם, היא בגלוי ואילו גילה היא שמחה מכוסה, וכמ"ש גילוי
ברעדה. וצריך להבין, מהו ענין שוש אשיש, שמחה גלוי ואח"כ תגל
נפשי שמחה מכוסה.

אך הענין הוא, דהנה פסוק זה קורין בהפטרת פרשת נצבים שקורין
לעולם לפני ר"ה (כדאי' בלקו"ח פרשת נצבים), ומה מובן
דענינו פסוק זה, שייכים לעניני ר"ה וחודש תשרי בכלל. ובאר
הענין הוא, הנה מבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ באוה"ח⁷, דהכתוב אומר
שוש אשיש, ולא פי' מי האומר לפי שהוא מאמר (הנביא) בעד כללות
ישראל, ולאי על עבודת כל אחד ואחד מישראל, שהיא כב' האופנים
דרוש אשיש ותגל נפשי, ובפרטיות זהו בחודש תשרי.

וכללות הביאור בזה⁷, תגל מ"ש שוש אשיש, היינו שמחה גלוי,
קאי על העבודה בתג הסוכות הנק' זמן שמחנו, ומ"ש תגל
נפשי, שהיא שמחה מכוסה, כמ"ש וגילו ברעדה, שהגליה מכוסה
ע"י הרעדה, זה קאי על עבודת ר"ה. דעם השמחה בר"ה מובן
בפשוט, שהרי ביום זה, אומר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות כדי
שחמליכוני עליכם, כי אין מלך בלא עם, מלשון עומות¹⁰, והקב"ה
רוצה להיות מלך על ישראל, ולפיכך בא בבקשה, (שהיא גם נתינת
כח) לישראל שילכיוהו עליהם. דעיקר ענין ההמלכה היא ע"י תקיעת
שופר, דמצות היום בשופר¹¹. ולעם הדיבר, כי זה שאין מלך בלא עם
הוא מלשון עומות, היינו שצ"ל עם כזה שהוא בריחוק הערך מהמלך,
וענין זה נראה בתקיעת שופר, משום שהשופר הוא מן החי דוקא, ומן
הדומם שבחי, שהרי השופר נחלש ממקום היותו. וכן באדם עצמו, הרי
מצשה התקיעה, אינו ע"י הכוחות הנעלים שבו, מוחין ומדות, אלא
בקול פשוט. ועד צריך להיות מעשה וגיעה כפשוטה, כדאי'
בכתבאריז"ל¹² שפני התוקע צריכים להאדים, שזה מורה על

1) ישעי סא, י. 2) אוה"ת פרשתנו ע' ארז ואילך. ובכ"מ. 3) פרשתנו מו,
א. 4) ראה אדר"ן פל"ד 5) חוליים ב, יא. 6) מד, א. 7) שם ע' ארמא.
שם ע' ארמא. 7*) לקו"ת שבחצרה 3. 8) ר"ה לז, ב. 9) בחי וישב לה, ל.
ובכ"מ. 10) ראה לקו"ת בלק סח, א. ובכ"מ. 11) ר"ה כו, ב. 12) ראה
מ"ח יום ר"ה פ"ד מ"י. סיפור האויז"ל (רש"י) כוונת התקיעות ד"ה ובשעה
שהוקל.

לח
154
23

קצח שוש אשיש

יגיעה עצומה של התוקע במעשה התקיעה, היינו שיתקע את עצמו
בענין זה של תק"ש עד שהדם שבו, דהיינו הפנימיות שבו יצא אל החוץ
ויאדימו פניו. וזהו ענין (תגלית) דר"ה, שהיא השמחה על זה שישראל
מכתירום את הקב"ה למלך, אלא שגילה זו היא ברעדה, כי ענין
ההכתרה הוא ע"י קבלת עול המלך, רעדה.

והנה¹² אחרי העבודה הכללית דר"ה וחג הסוכות (שוש אשיש גו'
תגל נפשי גו') צריך שהענין יומשך בפרטי עבודתם. וזהו מה
שממשיך בכתוב, כי ה'בישני בגדי ישע, כבושים הם המצוות
ככלל כבוד¹³, דזה קאי על כל המצוות, כולל מצות תלמוד תורה,
שמצוה זו היא באופן דייחוד נפלא עם האדם המקיימה¹⁴, היינו דאך
שהמצוה היא באופן דלבוש ומקיף מ"מ, הרי היא פועלת באדם כולו
ובפנימיותו. וע"ז המבואר בתניא¹⁶, בענין אור הסוכ"ע, שנק' סובב
ומקיף רק לענין גילויי ההשפעה, אבל מ"מ הוא מחי' את העולם כולו
בפנימיותו ותוך הוכו. ולבושים אלו שהם המצוות נקראו בגדי ישע, כי
המשכתן היא מבחי' ש"ע נהורין, (וכמבואר באגה"ק¹⁶ בענין וכוונת
ישועה על ראש). וממשיך בכתוב מעיל צדקה יעטני, דענין הלבושים
דמצות נמשך למטה מטה, עד לבחי' מעיל, שענין המעיל הי' שבשוליו
היו פעמונים, כדי שיהי' נשמע קולו בבואו אל הקודש¹⁷, שזוהו ענין
המשכה והתגלות למטה ביותר, ועד למקום החתך ביותר, בשולי
המעיל. דענין זה בעבודת האדם הוא ענין הצדקה, מעיל צדקה, כי
צדקה פועלת במקום הכי תחתון. ולשקלה צדקה כנגד כל המצוות¹⁸.
ועוד זאת, הצדקה היא מהמצוות שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה
והקרן קיימת לעולם הבא¹⁹. היינו, דנוסף על ענין (תמקט) שבוה, קרן
קיימת לעולם הבא, יש בה גם ענין הפועל בפנימיות, אדם אוכל כו'.

והנה תכלית הכוונה היא שיהי' יחוד דהקב"ה וכנס"י לגמרי, (ולא רק
באופן של לבושים וכו'). וזהו מה שממשיך בכתוב כחתן יכחן
פאר וככלה תעדה כלי', היינו שישראל והקב"ה הם כמו חתן
ולכה. דהקב"ה הוא בחי' ז"א המתחלק בעיקר לג' המדות חג"ת, ולכן
אומר כחתן יכחן פאר, יכחן הוא ענין מדת החסד (כחן איש חסד)
ופאר הוא ענין התפארת. וככלה תעדה כלי' היא המלכות המתקשטת
בקשוטי מטרוניתא כו'²⁰ וכוזה גופא הדייק הוא²¹, שלא נאמר וככלה
תעדה ככלי', אלא תעדה כלי', היינו שפני' המל' מקשטת את כלי'

12*) ראה בכל זה לקו"ת שם מה, ג ואילך. ובכ"מ. 13) ראה תניא ספ"ה.
וראה זח"א רכו, ב. רמו, א. 14) תניא פ"ה. 15) פמ"ח. 16) סימן ג'
17) תצה כח, לה. 18) ב"ב ס, א. 19) רש פאה. 20) ראה זח"ב צב, א.
ובכ"מ. 21) ראה לקו"ת פרשתנו מה, כע"ג.

הנחת הת' בלתי מוגה

שמים. והרי אמרו רז' 32 קבלו מצבותי ואח"כ אגזור עליכם גזירות, דמוה מובן, דכמו שבקיום הגזירות שהם המצות, צ"ל שמחה של מצוה. ער"ו ועאכו"כ, שצ"ל ענין השמחה בקבלת עול המצות בכלל ולכל הנה אף שבזמן פועל צריך להיות בחזירה ענין הגילה ברעה כר"ה ורק אח"כ השמחה הגלוי' בסוכות, מ"מ מודגש בכך לפניו, שיש כאן ענין שש שמחה גדולה ביותר, על קבלת מצותו ית'. וכמו אדם הראשון, שנאמר בנ"ב, בשמחן יצירך בנ"ע מקדם, דענין השמחה, הי' על מה שהמליך את הקב"ה למלך על כל הארץ, ואמר לכל הנבראים 34 בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושגו 35. ובפרט אחרי מ"ת, אחרי הגילוי דאתה נגלית גו', שאין בטנה הגזירה, דחזונונים לא יעלו למעלה. ומוה באים בקרוב ממש לענין שוש אשיש צ' עתיד, דבעתיא איתמר 36, בגילוי פנימיות עתיק לע"ל, במהרה בימינו ממש.

----- x -----

32. מכליתא יתרו כ, ג. ג. גוסס ברכות נישואין. 34. פדר"א פי"א.

וככ"מ. 35. תהלים צה, ו. 36. זח"ג קלג, א.

הנחת התי' בלתי מוגה

שהם נשמות ישראל בהיותם נשמות בגופים.

וע"י בנין ספירת המלכות, שתמלכוני עליהם, פועלים ישראל גם בכל העולם כולו, מלכו על העולם כולו בכבודו 22, ע"י ג' הקוים שעליהם העולם עומד 23. וכללות אר"ו 24, בעשרה מאמרות נברא העולם, שהם כנגד עשר ספירות, אבל כשם שהספירות מתחלקות בכללות ג' קוים, כך גם בעולם שעומד בכללות ע"ל ג' עמודים, ומטעם זה יש ג' ימים ראש השנה, דראש השנה עצמו הוא ב' ימים, וגם בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי' הי' ב' ימים לפעמים 25, והיום השלישי הוא יום הכיפורים הנקרא ראש השנה ביחזקאל 26 (כמבואר בלקו"ח 27) לרבך שר"ה הוא ר"ה לחיצוניות העולמות, ויו"כ הוא ע"ל הפנימיות, ועד"ו לאירך שהפנימיות כולל גם בחיצוניות מורה גם על הפנימיות, ועד"ו לאירך שהפנימיות כולל גם את החיצוניות, שיה פועל בג' עמודים שעליהם העולם עומד (וכמבואר בכ"מ קוים שיש מעלה במספר עשר ויש מעלה במספר ג'), ועד שע"י העבודה בג' קוים פועלים שיה' העולם באופן של אחדות, אחד, ולמעלה יותר בבחי' יחיד.

וזוה שוש אשיש בחו"י, דנאמר כאן פעמים לשון שמחה ובפעם הב' נאמר אשיש שהוא פועל יוצא היינו שהוא פועל את השמחה באחד 28 כי קאי על זמן שמחתנו שבו ישראל משמחים את הקב"ה כנודע 29, דמ"ש זמן שמחתנו צ' רבים, הוא גם ע"ש ישמח הוי' במעשיו 30, ולכן מדויק גם לומר שוש אשיש בחו"י, שם הוי' דיקא. ע"ד משי"נ ישמח הוי' במעשיו, ונגזר נפשי באלקי קאי על העבודה דר"ה, ולכן נאמר כאן אלפי 31 כי בר"ה כתיבז עלה אלפים בחוה"ה כו', אלפים דוקא. ומוה נמשך אח"כ לפרטי הענינים דתלבישני בנדי ישע כו' כנ"ל.

אמנם לפי זה יש להבין טעם סדר הפסוק, שנאמר שוש אשיש לפני הגל נפשי, דמכיון ששוש אשיש קאי על זמן שמחתינו, וחגל נפשי קאי על ר"ה, הי' צריך להקדים החילה שחגל נפשי ואח"כ לומר שוש אשיש גו'. וביותר אינו מובן, שהורי קוראים את הפטרה דשוש אשיש בפני ר"ה, שמוה משמע שעוד לפני ר"ה צריך להיות שוש אשיש, ולפי הני"ץ ה"ו שייך להעבודה דזמן שמחתינו שלאחרי ר"ה. וי"ץ הביאור בזה, משום שהעבודה דר"ה וכו', היא ע"י הקדמת השמחה שהיא שמחה של מצוה. כי הנה בר"ה היא קבלת עול מלכות

22. גוסס תפלות ר"ה. 23. אבות פי"א מ"ב. 24. שם רפ"ה. 25. ראה שו"ע אדה"ו או"ח סי' תר ס"ד. 26. מ. א. 27. ר"ה נח, א. 28. ראה לקו"ת שם. 29. ראה לקו"ת שמע"צ פד, א. 30. תהלים קד, לא. 31. שם מז, ו.

הנחת התי' בלתי מוגה